

Iragan udako giro politiko nahasiak politikoen jomugan jarri zituen udalekuak. Zeanuriko udalekuan umeek euskaraz egin zezaten lortzeko ustez erabili ziren modu ez-pedagogikoak zirela eta, umeek jasaten zuten tratua gainera zalantza plazaratu zuten alderdi batzuek. Aurten, hala ere, ez da sumatu matrikulazioen datuetan, eta beste urteotan bezainbat haur eta gaztek gozatuko dituzte udalekuak.

Iñigo Olabarri / Bilbo

Udalekuak lepo

Iaztik hona ez dute gorabehera handirik nabaritu udalekuetan izena eman duten gazte kopuruan EAEko foru aldundiek. Alderik izatekotan, adinez adineko sailkapena egin eta gero nabari dira aldaketak, Juanjo Ziarrusta Bizkaiko Foru Aldundiko Kirol eta Gazteria Saileko arduradunaren iritziz. «Adin txikienetan jende gutxiagok eman du izena, eta nagusietan, aldiz, kopuruak gora egin du». Guztira 5.000 inguru izango dira udalekuetara joango diren haur eta gazteak.

Gipuzkoan, Araban eta Bizkaian barreiatuta dauden udalekuek eskaintzen duten plaza kopurua gaintu egin du eskariak aurten ere. Hala ere, askok atzera egiten dute lehenengo aukera ez dutelako lortu. Kontuak kontu, okupazio portzentiaia %90 ingurukoa da uda honetan Euskal Autonomia Erke- degoko udalekuetan.

Begiraleek beren taldean dauden haurren eguneroko jarraipena egiteko fitxa bat izango dute aurten berritasun gisa. Begiraleek hainbat gauza zaindu beharko dute kasu bakoitzean: jantokian zer jarrera duen eta nola jaten duen, ekintzetan parte hartzen duen ala ez eta duen jarra, lorik egiten duen eta logelan zer jarrera duen, begiraleekin eta gainontzeko umeekin nolako harremanak dituen eta euskaraz egiten duen ala ez. Bost maila izango dituzte alor horiek neurtzeko: oso ondo, ondo, normal, gaizki eta oso gaizki. Bestelako oharra, gaixotasunak eta istripuak ere kontuan izango dituzte.

Begiraleak ez dira galdetegi baten menpe egongo diren baka- rrrak. Umeek eta gurasoei ere galdetegi bana emango zaie betetzeko. Gainontzeko haurrekin izan dituzten harremanak, janaria eta giroa, begiraleak eta tokia kontuan hartu eta gustukoaren izan dituzten biak eta gutxien gustatu zaizkien biak epaitu

Bi ume, belaontzi batean jolasean Zuhatzako kolonietan.

MONICA DEL VALLE

beharko dituzte umeek. Gurasek ere antzeko galdetegi bat betetzeko aukera izango dute, eta, horrez gain, alderdi guztiak aztertu eta gero zerotik hamarre bitarteko puntuazioa eman ahal izango diote seme-alabak egon diren udalekuari.

Goizeko 8:30etatik aurrera martxan

Foru aldundiek antolatutako bisitaldian Zuhatza, Urduña eta Orioko udalekuak ikusi ahal izan zituzten kazetariak. Urduñako aterpetxean 80 neska-mutil daude, 10 begiralerekin. Elebiduna da Urduñako udalekua, baina begiraleek euskaraz egiten diete haurrei: ulertzen badute ez dute bestelako azalpenik ematen; ulertu ezean, gaztelaniaz azaltzen dizkiete egin beharrekoak.

Haurrak arduratzen dira jagi eta gero logelak txukuntzeaz. Txukuntasunaren kontzeptua ez dute ondo barneratua oraindik. «Horretan badaude aldeak, nesken gelak garbiago egoten dira normalean mutilenak baino». Bederatzi eta 11 urteko umeak dira gehienak, 8ko batzuk eta 12koak ere badauden arren. Goizeko 08:30etan jagiten dira ohetik eta 09:30etan gosaltzen dute. Hortik aurrera ekintzaz jositako eguna dute zain. «Aha-

lik eta gehien mugiarazten ditugu egun osoan, oheratzen direnean laster lokartu daitezten».

Mendiko bizikletan, eskaldan, patinetan eta zaldian ibiltzeko aukera dute, besteak beste, 80 umeek. Eguraldi txarra egiten badu, aterpetxeak roko-dromoa eta saskibaloiarako saskiak dituen gimnasio bat du barruan.

Zuhatzako uhartean urarekin zerikusia duten ekintzak nagusitzen dira, 440 ume inguru daude Zuhatzan uztailako lehenengo hamabostaldian. Piragua eta belaontzietan aritzeaz gain, windsurfa eta arraunketa ere egin dezakete bertan dauden umeek.

Udalekuen kanpaina 278 milioi pezeta kostatu zaie aurten hiru aldundiei (11,12 milioi libera inguru). Hamalau eguneko kostua 63.000 pezetakoa da pertsonako, eta udalekura doazenez 23.000 pezetako ordaindu behar dituzte. Zazpi eguneko egonaldia —haurren txikienez egiten dutena— 11.500 pezetakoa da.

«Telebista? Ez naiz oroitzen»

HAURRAK oso gustura daude, oro har, udalekuetan daramatzaten egunetan. Kazetarien presentziak aztoratu egin zituen, irteera batera joan aurretik batzuk, eta bueltan beste batzuk. Begiraleen helburua haurrak gaueko neka-neka eginda iristea da. Normalean lortzen dute, baina beti geratzen da beste zerbaiteko energia duen baten bat. Alexek Urduñako aterpetxe alarria martxan jarri zuen herenegun. Hamalau urteko gazteek sortzen dute istilu gehien gauean. «Zigortzen zaituzte?», morboak eragindako galdetara. «Liburuetatik gauzak kopiatu behar izaten ditugu gaiztakeriaren bat eginez gero».

Jana ona da eta gehienek ez dute inolako arazorik: «Entsaladak ere jaten ditugu». Horretarako ere beti dago gehiengotik aparte geratzen den norbait. Monitoreekin dituzten harremanak ere onak dira. «Uretara botatzen gaituzte, baina guk ere bai haiek. Kamiseta eta guzti botatzen ditugu, gainera».

Telebista duten arren, Urduñako udalekuan ez diete ikusten uzten umei. Ez dira askorik kezkatzen, ordea. Marisa Ojenbarrena Urduñako udalekuko zuzendariak argitu duenez. «Umeekin hitz egin eta 'telebistaz ia ez naiz oroitu ere egiten' esaten dituzte. Etxera itzultzean bideo kontsolan jokatzeko gai ez direla izango esaten digute». Telefonoz etxera deitzea ere badaukate umeek, baina ahal duten heinean aukera hori neurtzea nahi izaten dute begiraleek. «Etxekoekin hitz egin eta batzuetan negarrez hasten dira batzuk».

Zuhatzako uhartean medikua izaten dute 24 orduetan. «Gasteizera iristeko 20 minutu baino ez ditugu behar, baina lasaitasun ikaragarria ematen digu». Medikuek normalean aurretik ume bakoitzaren txostenak izaten dituzte, eta hartu behar dituzten sendagaiak dagokienez ere jakinaren gainean egoten dira, inolako arazorik izan ez dadin. Normalean ez da arazo larririk izaten, buruko minen bat edo beste, bihurduraren bat edo beste, eta kasu askotan horiek ere mainak direla eta sortutakoak izaten dira; mediku etxean ordu batzuk, edo gaua igaro eta gero desgertzen dira. x

ESKELAK

Aurora Albizu Mallea

ANDREA

BILBOKO SANCHEZ MARCOS E.P.-KO IRAKASLEA

Bilbon hil zen, 1998ko uztailaren 9an, Eltzakoak eta Aita Santuaren Bedeinkapena hartu ondoren.

— Goian bego —

Haren amak: Bittori Mallea Olaetxea (Ignacio Albizu Arriolaren alarguna); nebak eta ahizpek: Cristina, Karmele, Antonia, Mª Pilar eta Iñaki; ezkon-nebek eta -ahizpak: Julian Unamunzaga (+), Patxi Bitorika, Jose Mª Gorostiaga eta Malen Castresana; ilobek: Rakel, Irene, Arkaitz, Oiarza, Eneko, Oier eta Olaia; izekoak, lehen-gusuek eta gainontzeko ahaideek.

Haren arimaren alde otoi bat eskatzen dizute, eta arren etor zaitezela GAUR, larunbata, hilak 11, arratsaldeko ZORTZIETAN, Munitibarko SAN BIZENTE parrokian egingo den HILETA ELIZKIZUNERA. Aldez aurretik, mila esker.

1998ko uztailak 12